

HARMADIK FEJEZET

KOLÓ PÁRJA LETTEM

2002-ben a második szegedi válogatón két versenyszám között egyszer csak odajött hozzám Ludasi Róbert, Koló edzője:

– Lenne kedved csatlakozni hozzánk? – kérdezte.

S azt is mondta, hogy ősztől készüljek a csapatukkal, sőt elárulta: nem titkolt szándéka, hogy Kolóval megpróbáljuk a párost. Kiderült, hogy Koló 500 méteren egyesben, 1000-en pedig párosban akar indulni, és keresik neki a megfelelő partnert.

Ennek a felkérésnek nagyon megörültem, óriási megtiszteltetés volt számomra. Éreztem, hogy beérik annak a fának a gyümölcse, amelyet még gyermekként ültettem.

– Én lehetek Kolonics György kétszeres olimpiai bajnok párja! – ujjongtam.

Boldog voltam, de tudtam, nagy feladat előtt állok, igazi kihívás volt.

Koló már akkor élő legenda volt, eredményei és emberi tulajdonságai miatt szerette és tisztelte mindenki, ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni.

Szeptemberben tehát felköltöztem Budapestre, de ez is olyan hirtelen jött. A tervek szerint csak később kellett volna mennem, így még sehol sem tartottam a fővárosi lakhatásom előkészítésével. Egyszer csak kaptam egy telefont, hogy két nap múlva edzés, így gyorsan intézkednem kellett.

15-én volt az első tréningünk, ezt soha nem fogom elfelejteni.

Akkor térdeltem össze másodszor Kolóval, jobban sikerült, mint annak idején. Nem beszéltünk sokat, csak a technikai részletekről, a hajóról meg a betérdelési helyzetről. Azt jóval később tudtam meg Robitól, hogy ez az összetérdelés nem volt ilyen egyszerű, mert Koló másképp vélekedett:

– Robikám, én nem szeretnék hátul térdelni, elég volt már az elmúlt időszakban. Kipróbálnám magam elöl, én lennék a stroke.

– Rendben, tégy úgy – válaszolta Robi.

Persze Robi magában azt gondolta, ez úgy sem fog működni, de ismerte már annyira kiváló versenyzőjét, hogy ilyen hirtelen letámadva nem lehet neki ellentmondani. Tudta, Koló úgyis rájön, hogy ez így nem működik.

És így is lett. Jómagam csodálkoztam is, hogy először hátra kerültem, de én úgy tettem, ahogy a nagy Kolonics György mondta. Eszem ágában sem volt ellenkezni, hiszen örültem, hogy egy hajóban evezünk. Mentünk egy kört, s egyáltalán nem voltunk egy hullámhosszon. Nem véletlenül, mivel soha nem kenüzött elöl. Emlékszem, hozzám nem szólt egy szó sem, csak kikiabált Robinak, ahogy odaértünk a stéghez:

– Ez így nem jó! Megyünk még egy kört, csak fordítva.

– Rendben – somolygott Robi, hiszen ő ezt már előre tudta.

A második kör aztán már a helyén volt, de semmi nem volt ilyen egyszerű. Érkezésem ugyanis felkavarta a csapatot, mint később kiderült, megváltozott hangulat. Sokan azt hitték, hogy valaki posztjára török, bennem természetesen nem voltak ilyen ambíciók. Ez talán természetes reakció is egy gárdán belül, ha új fiatal érkezik. Többek között Koló is meg volt győződve arról, hogy 500 méteren át akarom venni a helyét.

Dittmer hirtelen felszisszen:

– Akkor már így tartott tőled Koló?!

– Igen – adom a gyors választ –, de Koló mindenkitől tartott. Azoktól is, akiket rendszeresen ronggyá vert. Ez nála egy

önbizalmi probléma volt. Gondolj bele, egy kétszeres olimpiai bajnok potenciális riválist lát egy nála jóval fiatalabb sportolóban, aki még csak a szárnyát bontogatja.

– Hihetetlen – hüledezik Dittmer.

Akkor még nem értettem, hogy Koló ilyen jellegű viselkedése egyfajta játék volt önmagával, leginkább azért, hogy soha ne érje kellemetlen meglepetés. Az évek alatt ennek én is részese lettem, sokáig nem tudtam kezelni ezt a szituációt, sok konfliktus adódott belőle, mivel én egyáltalán nem ilyen vagyok. A későbbiekben mindent megértettem, egyébként is nyíltan beszélt erről a Klubrádióban, Kaszala Claudia Sansz című műsorában. Engem is meglepett akkor őszintesége.

– Mindehhez még egy aranyos történetem is van kettőnkről.

– Nocsak – várja kíváncsian a folytatást Dittmer.

Elindult a munka, először egyesben készült mindenki a szokásos módon. Az egyik edzés alkalmával pont úgy alakult, hogy egy kicsit pihegtem a vízen. Koló felém kanyarodott hajójával, természetesen úgy irányítva az egészet, mintha csak véletlenül jönne ki így a lépés, és megszólított:

– Az rendben van, hogy Robi idehozza a vidéki suttyókat, és velem fogod az 1000 párost megpróbálni, de nekünk öregeknek, mi a jó ebben?

Először nem is értettem mire céloz, de azért azonnal összedtem magam:

– Figyelj, Koló! Én nem akarok egyest menni, főleg nem 500-on, a te számodban.

– De mi van, hogyha jövőre meggondolod magad, és mész?

– Most erre mit mondjak?! Nem fogok menni, nem is értelek.

– Oké, de akkor ígérd meg, hogy nem versenyzel egyesben!

Erre kiszakadt belőlem a nevetés, mert azt hittem viccel, de láttam rajta, hogy vérkomolyan gondolja.

– Rendben, akkor megígérem – mondtam.

Néma csönd, majd megszólalt:

– A szart, szerződést fogunk írni, hogy Athénig nem fogsz egyesben indulni, csak párost mész.

Elsápadtam. Még szerencse, hogy szép lassan elevezett, mert meghűlt bennem a vér. Nem tudtam, hova is tegyem ezt az egészet. Az egyik oldalon azt képzeltem, hogy hülyéskedik, és csak tesztel, a másik oldalon mégis nagyon komolynak tűnt. Végül én is elindultam, és csak az járt a fejemben az edzés végéig: úristen, én ennek az embernek leszek a párja.

Jó pár évvel később megértettem ezt a fajta hozzáállását a dolgokhoz, az efféle, szinte őrült fanatizmust a sport és kenúzás irányában. Néha úgy éreztem – mert úgy tűnt –, rajta nem fog az idő. Az egész pályafutása azt mutatta: mindig kenúzni fog, mert ő maga a kenusportág.

Természetesen szerződést soha nem írtunk, az ígéretemet pedig betartottam, mert tiszteltem és felnéztem rá.

Most elérzékenyülök. Néhány másodpercig hallgatok, harapdálom a szám szélét, nem akarok könnyeket...

Beindultak a tréningek, Koló távolságtartó volt velem és bizalmatlan. Rendre összeraktuk a hajónkat, én mindenben hallgattam rá, és napról napra erősödött bennem az érzés – minden nehézség ellenére –, hogy valami nagyszerű dolog kezdetén állunk.

És ez a kezdet nem is váratott olyan sokáig magára, mint ahogy én gondoltam, hiszen már az első válogatót megnyertük. Mindketten éreztük, hogy párosunknak lehet jövője. Koló is látta és érezte, mintha elkezdett volna hinni is benne.

Indiánnal már túl volt egy pároson, ennek olimpiai arany és sok más győzelem lett a gyümölcse, távolságtartása érthető volt. Ritkán adatik meg ebben a sportágban, hogy az ember kétszer is jó partnert találjon, akivel sikereket tud elérni, ez egy picit olyan, mint a jó házasság.

Az egyik válogató után, amikor győztesként szálltunk ki a hajóból, felhívtam a szüleimet, mert meg volt beszélve, hogy elújságolom az eredményt. Hazatelefonáltam, anyu vette fel.

– Képzeld, nyertünk – áradoztam.

– Nagyon boldog vagyok!

– Adod fatert?

– Jaj kisfiam, nincs itthon, tudod, elment horgászni, de vitt magával mobilt, feltétlenül hívd, nagyon várja a jelentkezésedet.

Megcsörgettem az öreget, fel is vette, és örömmel meséltem neki, hogy elsőkké lettünk. Úgy éreztem, mintha nem figyelne rám, vagy nem érdekeli ez az egész. Furcsállottam is, és hallottam, hogy valamit pöszmötöl a vonal másik végén.

– Apu, nem figyelsz rám? – kérdeztem enyhén felháborodva – Nyertünk, Kolóval.

– Gratulálok fiacskám, csak éppen kapásom volt!

– Bravo! – mondtam magamban, és picit megsértve elindultam a Kolóhoz, hogy beszámoljak, milyen csalódás ért.

Már a kocsijában ült, elő is adtam neki, mi történt velem. Mosolygott, és kérte, hallgassam meg az ő sztoriját. Ült az autóban, amikor apukája bekönyökölt hozzá, és észrevette, hogy valami sötét színű, szénszálalás rúd van mellette:

– Mi az fiam, horgászbot?

Koló alig tért magához:

– Apu, ezer éve kenuzom, és ez a lapátom.

Az ilyen és ehhez hasonló kis történetek megint egy picit közelebb hoztak minket egymáshoz.

Közös munkánk eredményeinek nagyon örült, mert már a

sydneyi olimpia után leírta magát, de boldogságát az elején mindig szűkszavúan konstataálta. Egy-egy győzelem után csak annyit jegyzett meg:

– Jó volt!

De mintha felcsillant volna benne a remény, hogy jön egy második sikeres korszak ezzel a párossal. Abban az évben, 2003-ban jött az atlantai világbajnokság, mind a két számban mi jutottunk ki, 1000-en és 500-on is. Koló viszont bevállalt egy egyes fél kilométert, ott voltam először tanúja nagy kudarcának. Szakmailag még nem volt teljes bizodalma bennem, duplázni akart. Én meg is jegyeztem, hogy ez sok lesz. Haragudtam rá, mivel az egyes és a páros között mindössze fél óra telt el, és számomra ezzel egyértelművé vált, beáldozza a kettősünket. De nem tudtam mit csinálni, el kellett fogadnom.

A kenu egyes ötszáz a sportágban a király kategória, erkölcsileg a legértékesebb, iszonyú megterhelés fizikailag és szellemileg is.

Mivel a két verseny között fél óra maradt, igen nehéz volt regenerálódni, mind testileg, mind lelkileg, én le is írtam magunkat. De 1000 méteren harmadikok lettünk, meg is lepődtem, és borzasztóan örültem. Koló egyesben egyáltalán nem szerepelt jól.

Itt már egy szobában laktunk, így a verseny előtt betekintést nyertem az ő világába, abba a világba, amely a megmérettetések előtt mindig nagyon pesszimista volt. Állandóan azt hajtogatta, hogy nem vagyunk elég jók, kikapunk, fúj a szél, hullámzik a víz... Rendszeresen talált valamit, amivel lehúzhatta magát, ez pedig rám, mint fiatal versenyzőre nagyon rosszul hatott. Persze ez csak addig tartott, amíg mögé nem láttam, és meg nem értettem ezt az egészet. Olyanoktól tartott, akiknek esélye sem volt ellene, vagy már számtalanszor legyőzte. Hihetetlen volt számomra ez a fajta aggodalma, de később rájöttem, neki ez kell a versenyzéshez.

– Elmesélek neked egy olyan történetet, amely eddig titok volt, megfogadtuk, hogy nem beszélünk róla – nézek mosolyogva Andreas Dittmerre. – Veled kapcsolatos, te is részese voltál, pedig nem is tudhattad. Koló nagyon felnézett rád, és ezért csináltunk úgy mindent, ahogy csináltuk. A sztori Duisburgban játszódik, nálatok.

Kolóval soha nem taktikáztunk, mindig mentünk teljes erőből, vagy éppen ahogy bírtunk, s ennek a függvénye volt, hogy egyenes ágon jutottunk döntőbe vagy a középfutamból. Láttuk, hogy te a középfutamban tök bénán evezel – már bocsánat, de így volt –, és taktikázol. Koló úgy vélte, ez nem véletlen, és magyarázkodásba fogott:

– Figyelj, Bucok. Dittmer, az Dittmer, nem evezhet ilyen rosszul semmilyen körülmények között sem. Egészen biztos, hogy direkt csinálja, szerintem tud valamit.

– Mire gondolsz? – néztem rá ártatlan szemekkel.

– Biztos felhívták a figyelmét a holnapi időjárásra, valami tuti előrejelzéssel rendelkezik, ezért irányította úgy, hogy a szélső pályára kerüljön a fináléban.

Koló hosszan ecsetelte az időjárás-előrejelzéssel kapcsolatos elméletét, és elkezdett fűzőgetni.

– Nem csináljuk meg mi is? – kérdezte tőlem.

– Á – mondtam –, ne szórakozzunk! Mi van, hogyha nem jön be?

– Oké – válaszolta Koló –, de mi van, hogyha igen? Állítom, Dittmer tud valamit.

Győzködött tovább, és elindult bennünk a dilemma. Végül megbeszéltük, hogy ennek ellenére nem taktikázunk, nyomjuk, ami a csövön kifér.

Elrajtoltunk. Elindult hát a középfutam, s azt gondoltuk, bárhogy be tudunk jutni a döntőbe. 600-nál jött az első mélypont, itt szokott eldőlni sok minden. Agyaltunk mindketten

magunkban: ráhoppoljunk-e vagy sem, Koló be is szólt, hogy legyünk csak harmadikak.

Mivel a beszéd hátráltatja az embert verseny közben, ezért a kommunikáció ilyenkor minimális, Koló akkor így mondta: csak harmadik.

Jó, gondoltam magamban, de éreztem, hogy baromi jól megy a hajó, akár első helyen is célba érhetnénk, de hallgattam rá, és visszavettem.

Rá néhány másodpercre újra megszólalt:

– Ne inkább, nyerjünk!

Ezt nem hiszem el, mondtam magamban, és elkezdtem megint húzni. Aztán Kolónak újra bevillant valami, és lemondta:

– Nem, inkább harmadikak – szólt újra.

Engedelmeskedtem, és ismét visszavettem.

– Szépen beveztünk harmadiknak, számításunk szerint ki is kerültünk a jobb oldalra, ahogyan te – mondom nevetve Dittmernek.

Rögtön a közönség előtt voltunk, a felevező pálya mellett.

Koló magabiztosan mondta:

– Jó lesz ez, majd meglátod. Dittmer is itt evez majd.

És eljött a másnap egy orkán erejű, balos széllel, ami erre a pályára a legrosszabb, főleg jobbos kormányosnál. Egymásra néztünk, majd megszólaltam:

– Kész, bassza meg, a legszelesebb pályán vagyunk.

– Hülye ez a Dittmer – válaszolta Koló, és sopánkodott magában ő is.

– Nagyon jó – szakít félbe röhögve Dittmer.

– Várjál – mondom –, várd ki a végét!

Nekünk ez presztízs verseny volt, mert a magyar szövetség elindított egy fiatal párost – Joób Marcit és Metka Marcit –

annak reményében, hátha megszorogatnak, és így esélyt is adtunk nekik. Ráadásul akkor már itthon mindenki minket akart elkapni, s mit ad isten, ők az egyes pályára, a legjobbra kerültek.

– Koló, ha ezek most megvernek minket, nekünk otthon végünk!

– Tudom – konstataálta Koló –, de nem fognak megverni.

– Közben jött a döntőd – nézek rá Ditmerre.

– Soha nem fogom elfelejteni – mondja hangosan röhögve –, 9. lettem.

– Bizony, utolsó lettél.

Koló akkor teljesen kikészült.

– Na, most mi legyen? – kérdeztem.

– Van fél óránk, kitalálunk valamit!

– De mit?

– Bojkottáljuk a versenyt – nézett rám.

– De azt nem lehet, csak különösen erős indokkal! Akkor agyaljunk ki valamit!

Félrevonultunk a hangárban, hogy gondolkodjunk.

– Megvan – tört ki egyszer csak Koló. – Valamelyikünk kirúgja a lábtámaszát.

– Rendben – mondtam –, akkor kő, papír, olló.

Koló vesztített.

– Te viszed el a balhét! – válasza bólintás volt.

Szép lassan evezünk fel a rajthoz, és megbeszéltük, hogy látványosan csináljuk, mintha véletlen lenne, pont akkor, amikor Metka Marciék mellénk érnek. Jöttek is, Koló kirúgta a lábtámaszt, és elkezdünk hangosan káromkodni, hogy velünk mekkora baj történt, és így sajnos, nem tudunk indulni. De Marciéknak fel sem tűnt.

Elindultunk a versenybírókhoz megmutatni, hogy mi történt

velünk. Azok teljesen kétségbe estek, és azt mondták, kapunk időt a helyreállításra.

– Ah, azt nem lehet – mondtuk egymás szavába vágva, persze angolul. – Az sokáig tart, meg műhely kell hozzá, meg satöbbi.

– Hát, akkor nagyon sajnáljuk, de nem tudtok versenyezni.

– Ó, mi is nagyon sajnáljuk – ekkor már majdnem elröhög-tük magunkat.

Majd ellőtték a futamot, mi meg még színészkedtünk egy sort a parton, hogy mennyire sajnáljuk, ami velünk történt, és teljesen le vagyunk törve. De nem bántuk meg, így aztán veretle-nek lettünk, és magyarok soha nem győztek le minket.

– De most elárultad a titkot!!! – mondja meghatódva Dittmer.

– Igen, mert úgy gondoltam, boldog leszel, ha megtudod, hogy Koló mennyire adott arra, amit csinálsz.

– Valóban... Nagyon szép emléket adtál nekem ezzel. Köszö-nöm! – és látom, hogy fejét lehajtva a könnyeivel küszködik.

Koló a vízen nagyon kemény tudott lenni, ahogy már koráb-ban is jeleztem, igazi hadvezérnek született. Nem lehetett mel-lette tévedni, maximalista volt. Ezt pedig elvárta mindenkitől, még Robitól is, az edzőnktől is. Volt, hogy a tréningeken min-den résztáv után megkérdezte:

– Milyen volt? Jó voltam?

Robi meg mindig megvonta vállát, és csak annyit mondott:

– Jó.

Erre Koló minden egyes alkalommal azt kérdezte vissza:

– Ugyanúgy evezek, ahogy szoktam?

Robi erre meg:

– Úgy.

Mint egy rituálé, szinte olyan volt az egész.

Sokszor kérdeztem is Kolót:

– Miért?

Erre mindig azt válaszolta:

– Ez kell.

Később értettem csak meg, hogy ez is játékának része, erre a visszaigazolásra szüksége volt még olimpiai bajnokként is. Én ezt akkoriban nagyon nehezen tudtam feldolgozni és megérteni, még nem voltam érett arra, hogyan kezeljem, és sokszor rosszul reagáltam le.

Az első időszakban átültette rám pesszimizmusát, neki ez kellett a versenyzéshez, hogy ő nem jó, én meg csak úgy tudtam hajtani, ha elhittem magammal, hogy nálam nincs jobb. Ez sokszor ütközésre adott okot kettőnk között: ő óvatos volt, én vakmerő, de talán ez az ellentét is hozzájárult sikereinkhez.

Koló nagyon keményem figyelt mindenkire. Ha jött egy új páros vagy valaki, képes volt kimenni, stopperrel mérni, hogyan is mennek, és fel is jegyezte. De ebben egyáltalán nem volt egyedi eset, ezt nagyon sokan csinálták. Nálunk minden szezon elején jellemző az, hogy szárnyra kelnek pletykák, a már korábban említett úridőkről. Ilyenkor mindenki jobban odafigyel a másikra, már csak azért is, hogy ellenőrizze, ez a valóság, vagy csak megint dobni akart valaki egy nagyot.

Ahogy említettem tehát, ezt sokan mások is így csinálták. Koló mindig számolt, osztott-szorozott, ezzel egy kicsit sanyargatta is magát. Edzés után többször is felhívott szakmai dolgozókkal, hogy ki, mennyit ment, ki, hogyan evezett. Nem titok, hogy ezt én néha nehezen viseletem, mert valamikor sok volt. Ha volt egy rossz menésünk, nem tudott belenyugodni.

Olyankor hiába mondogattam neki:

– Koló, rossz napunk van, előfordul.

– Nem – válaszolta –, ezt meg kell beszélünk, és megoldást kell rá találnunk! Nem veszed elég komolyan!

Kolóban az egyik dolog a sok száz közül, amelyet tiszteltem, hogy mindig tudott bocsánatot kérni, ha dühében vagy hirtelenségével megbántott. De megértettem, mert mindent a sportért

tett és a párosunkért. Nem győzőm hangsúlyozni: fanatikus, maximalista volt, igazi profi sportoló, de belátta, hogy hirtelen haragú.

Egy-egy verseny vagy időre menés után, ha gáz volt, vagy rontott valaki, ahogy beértünk, már mondta, vagy szidta magát vagy engem, vagy Robit. Még levegőt sem kapott, de már hangot adott véleményének. Később sokat beszélgettünk erről, és próbáltam győzködni: ráérünk megbeszélni a parton a hibákat, ne húzza úgy fel magát, ha kell, számoljon egy párat, és fújja ki magát. Ezt hellyel-közzel meg is fogadta, és hogy ebben hallgatott rám, egy kis büszkeséggel tölt el.

Visszatérve párosunkhoz: 2003-ban rájött, hogy döntenie kell, mert az 500 egyes a kettősünk rovására megy, s ez bizony nagy dilemmát okozott neki. Végül is a páros mellett határozott, s ahogy már korábban is írtam, utána minket Magyarországon soha nem vert meg senki.

Nagyon büszke voltam duónkra, az első dolog, amikor igazából ráeszméltem, hogy Kolóval egy hajóban evezek, szintén ebben az évben volt, egy válogatón. A verseny előtt a bíróknál kell lejelentkezni, ahol az egyesületet, a neveket és a számot kell bemondani, amelyben indulunk. Szép nyugodtan evezünk fel, én mérlázgatva nézelődtem, amikor odaértünk, Koló már rutinszerűen kezdte:

– C-2, 1000 méter, második előfutam, Csepel – Atomerőmű, Kolonics-Kozmann...

Hirtelen felkaptam a fejemet:

– Kolonics - Kozmann – ismételtettem büszkén magamban. Igazán akkor tudatosult bennem, hogy Koló párja vagyok.

A mai napig meghatódok, ha ez eszembe jut, olyan öröm és büszkeség tölt el, mint akkor, de ezekhez az érzésekhez párosul most már valami más is...